

XIV. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston johtokunnan kertomus vuodelta 1932¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Kirjaston johtokuntaan kuuluivat filosofiantohtori A.H. Berg-holm, puheenjohtajana, filosofiantohtori H. E. Pipping, varapuheenjohtajana, filosofianmaisteri P. Railo, filosofiantohtori H. Renqvist ja toimittaja K. Y. Räisänen. Kaupunginhallituksen edustajana kirjaston johtokunnassa toimi lakitieteenkandidaatti G. Norrmén. Johtokunta kokoontui vuoden varrella 8 kertaa. Johtokunnan puheenjohtaja tarkasti pääkirjaston kassan 11 kertaa.

Henkilökunta. Pasilan haarakirjaston johtaja, kansakoulunopettaja W. Sippola sai eron toimestaan syyskuun 1 p:stä lukien, koska suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ei sallinut hänen pitää kirjastovirkaa opettaja-toimen ohella. Hänen sijaansa valittiin johtajaksi marraskuun 18 p:nä kirjastoamanuenssi E. Lilja, joka kuitenkin omasta pyynnöstään vapautettiin toimestaan, ennenkuin oli edes ryhtynyt sitä hoitamaan. Sen jälkeen nimitettiin täten uudestaan avoimeksi joutuneeseen virkaan joulukuun 1 p:nä entinen Kallion haarakirjaston amanuenssi W. Mellberg, joka astui virkaansa heti seuraavana päivänä. Ylemmän palkkaluokan amanuenssi K. Levander nautti virkavapautta opintoja varten syyskuun 20 p:stä vuoden loppuun. Sairauden perusteella myönnettiin virkavapautta 33 viranhaltijalle 58 eri tapauksessa yhteensä 2,970 työtuntia. Kirjastohenkilökunnan keskuudessa, sairasteltiin vuoden kuluessa harvinaisen paljon, johtuen tämä ennen kaikkea vallinneesta influenssaepidemiasta, mutta otaksuttavasti myös siitä kiihkeästä kiireestä, jolla tehtävät on täytynyt suorittaa kirjaston ahtaissa ja huonosti tuuletetuissa suojuissa.

Huoneistol. Pääkirjaston rakennuskysymys ei ensinkään edistynyt kertomusvuonna. Edellisenä vuonna asetettu komitea, jonka tehtäväksi annettiin suunnitellun uudisrakennuksen paikan määrääminen, kokoontui ainoastaan kerran.

Lainausliike. Lainausliike, joka jo kahtena edellisenä vuonna oli runsaasti lisääntynyt työttömyyden ja lamakauden vuoksi, kasvoi edelleen samoista syistä huomattavassa määrin. Vilkkaasta lainausliikkeestä aiheutui varsinkin pääkirjaston lainausosastoilla enenevää tungosta, vaikeuttaen siten arveluttavasti yleisön ja kirjastovaraston silmälläpitoa.

Lainauspäivien lukumäärä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 344 sekä Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastoissa 306.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1932 ja 1931 oli seuraava:

	1932.	1931.
Pääkirjasto	659,177	569,507
Kallion haarakirjasto	312,580	271,809
Töölön »	38,557	35,892
Vallilan »	50,871	43,127
Käpylän »	25,479	22,780
Pasilan »	17,012	13,546
	<hr/>	<hr/>
	Yhteensä 1,103,676	956,661

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1933.

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,916 (1,660 v. 1931), Kallion haarakirjastossa 909 (792 v. 1931), Töölön haarakirjastossa 126 (118 v. 1931), Vallilan haarakirjastossa 166 (142 v. 1931), Käpylän haarakirjastossa 83 (75 v. 1931) ja Pasilan haarakirjastossa 56 (45 v. 1931) eli yhteensä 3,256 (2,832 v. 1931). Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 5,673 (5,366 v. 1931).

Aikuisille sekä toiselta puolen lapsille ja nuorisolle annettujen kirjallainojen välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta:

	Kirjalainoja aikuisille		Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	526,049	79.8	133,128	20.2	659,177
Kallion haarakirjasto	219,983	70.4	92,597	29.6	312,580
Töölön »	23,521	61.0	15,036	39.0	38,557
Vallilan »	35,502	69.8	15,369	30.2	50,871
Käpylän »	15,444	60.6	10,035	39.4	25,479
Pasilan »	11,770	69.2	5,242	30.8	17,012
Yhteensä	832,269	75.4	271,407	24.6	1,103,676

Kertomusvuonna lainattiin aikuisille yhteensä 832,269 nidosta eli 75.4 % kaikista lainoista, vastaten 711,811 nidosta eli 74.4 % vuonna 1931, sekä lapsille ja nuorisolle 271,407 nidosta eli 24.6 %, vastaten 244,850 nidosta eli 25.6 % vuonna 1931. Niin kuin asiainlaita on ollut aina vuodesta 1920 asti, aikuisten kirjallainat lisääntyivät huomattavasti suuremmassa määrin kuin lapsille ja nuorisolle annetut lainat. Työttömyys aiheutti kertomusvuonna, kuten kahtena edellisellä vuonna, aikuisten lainain huomattavan nousun.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinavian kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	360,320	54.7	275,494	41.8	23,363	3.5	659,177
Kallion haarakirjasto ..	270,592	86.6	41,988	13.4	—	—	312,580
Töölön » ..	23,117	60.0	15,440	40.0	—	—	38,557
Vallilan » ..	40,056	78.7	10,815	21.3	—	—	50,871
Käpylän » ..	22,403	87.9	3,076	12.1	—	—	25,479
Pasilan » ..	14,899	87.6	2,113	12.4	—	—	17,012
Yhteensä	731,387	66.3	348,926	31.6	23,363	2.1	1,103,676

Kaikilta lainausosastoilta vuonna 1931 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 65.6, skandinaviesten 32.4 ja muunkielisten 2.0. Skandinaviesten kirjallisuuden lainausprosentti vähentyi siis kertomusvuonna 0.8, kun taas suomenkielisen kirjallisuuden lainausprosentti lisääntyi 0.7 ja muunkielisen kirjallisuuden lainausprosentti 0.1.

Romaani- ja kertomuskirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulukko, jossa myös on otettu huomioon aikuisille sekä toiselta puolen lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kirjalainoja kaikkiaan.			
	Romaani- kirjallisuus.		Muu kir- jallisuus.		Kertomus- kirjallisuus.		Muu kir- jallisuus.		Romaani- ja kertomus- kirjallisuus.		Muu kir- jallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto	325,747	61.9	200,302	38.1	91,808	69.0	41,320	31.0	417,555	63.3	241,622	36.7
Kallion haarakirj.	141,173	64.2	78,810	35.8	69,336	74.9	23,261	25.1	210,509	67.3	102,071	32.7
Töölön » ..	16,304	69.3	7,217	30.7	11,984	79.7	3,052	20.3	28,288	73.4	10,269	26.6
Vallilan » ..	23,453	66.1	12,049	33.9	12,493	81.3	2,876	18.7	35,946	70.7	14,925	29.3
Käpylän » ..	9,905	64.1	5,539	35.9	6,833	68.1	3,202	31.9	16,738	65.7	8,741	34.3
Pasilan » ..	7,302	62.0	4,468	38.0	3,828	73.0	1,414	27.0	11,130	65.4	5,882	34.6
Yhteensä	523,884	62.9	308,385	37.1	196,282	72.3	75,125	27.7	720,166	65.3	383,510	34.7

Vuonna 1931 lainattiin kaikkiaan 628,203 nidosta (65.7 %) romaani- ja kertomuskirjallisuutta sekä 328,458 nidosta (34.3 %) muuta kirjallisuutta. Verrattaessa käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus on lisääntynyt huomattavasti lainojen kokonaismäärään nähden, mutta myös jossakin määrin romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaamiseen verraten. Suhteellinen lisäys kohdistuu aikuisten ottamiin lainoihin; aikuisille lainattujen tietokirjojen lainausprosentti nousi 36.asta 37.1:een, kun taas lapsille ja nuorisolle lainatun tietokirjallisuuden prosenttiluku jäi entiselleen 27.7.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Pää- kirjasto.	Kallion	Töölön	haarakirjasto.			Pasilan	Yhteen- sä.	%
				Vallilan	Käpylän	Pasilan			
I. Uskontoa	6,123	1,323	152	269	81	51	7,999	0.7	
II. Historiaa, argeologiaa ja elämäkertoja	54,754	25,250	3,314	4,690	2,251	1,485	91,744	8.3	
III. Maantietoa, kansatie- dettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	40,184	23,981	2,779	4,231	2,229	1,619	75,023	6.8	
IV. Romaaneja, kertomuk- sia, satuja	417,555	210,509	28,288	35,946	16,738	11,130	720,166	65.3	
V. Runoja, näytelmiä, al- bumeja sekä kirjalli- suushistoriaa ja taidetta	39,936	15,157	1,372	1,471	1,381	1,067	60,384	5.5	
VI. Luonnontiedettä, mate- matiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	34,889	13,205	960	1,614	1,019	736	52,423	4.7	
VII. Oikeus- ja valtiotiedet- tä, yhteiskunnallisia ky- symyksiä ja taloutta	20,175	6,611	429	739	517	284	28,755	2.6	
VIII. Kielitiedettä	12,311	3,619	337	257	203	130	16,857	1.5	
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kir- jastotiedettä, urh. sekä muuta ja sekal. aineita	33,250	12,925	926	1,654	1,060	510	50,325	4.6	
Yhteensä	659,177	312,580	38,557	50,871	25,479	17,012	1,103,676	100.0	

Vuonna 1931 olivat eri kirjallisuusosastoista annettujen lainain vastavat prosenttiluvut: 0.7, 8.3, 6.5, 65.7, 5.6, 4.7, 2.5, 1.5 ja 4.5. Kertomusvuonna lisääntyivät suhteellisesti osastoista III, VII ja IX annetut lainat, kun taas osastoista IV ja V annetut lainat suhteellisesti vähentyivät. I, II, VI ja VIII

osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina. Suurin muutos ilmeni IV osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainauksessa.

Kertomusvuonna lainaksi annetuista kirjoista 314 jäi palauttamatta; näistä oli 252 lainattu pääkirjastosta, 45 Kallion haarakirjastosta, 5 Töölön haarakirjastosta, 5 Vallilan haarakirjastosta, 4 Käpylän haarakirjastosta ja 3 Pasilan haarakirjastosta.

Kirjastosta sai kaikkiaan 45,516 henkilöä kotilainoja. Näistä oli 10,553 uusia lainaajia. Seuraavassa taulukossa esitetään pääkirjaston ja haarakirjastojen lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruunimilisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Ruunimilisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Pojkia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli suomi.</i>										
Pääkirjasto	3,293	3,270	6,563	2,436	4,397	6,833	1,460	798	2,258	15,654
Kallion haarakirjasto	2,553	1,294	3,847	1,934	1,608	3,542	1,270	1,022	2,292	9,681
Töölön »	192	93	285	212	124	336	347	149	496	1,117
Vallilan »	519	61	580	287	90	377	237	135	372	1,329
Käpylän »	185	63	248	51	174	225	232	203	435	908
Pasilan »	137	48	185	52	71	123	57	47	104	412
Yhteensä	6,879	4,829	11,708	4,972	6,464	11,436	3,603	2,354	5,957	29,101
<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli ruotsi.</i>										
Pääkirjasto	1,530	3,394	4,924	990	5,667	6,657	1,024	681	1,705	13,286
Kallion haarakirjasto	241	287	528	173	396	569	226	169	395	1,492
Töölön »	90	85	175	104	200	304	128	97	225	704
Vallilan »	80	37	117	50	50	100	75	44	119	336
Käpylän »	17	22	39	2	54	56	49	46	95	190
Pasilan »	16	19	35	9	17	26	11	8	19	80
Yhteensä	1,974	3,844	5,818	1,328	6,384	7,712	1,513	1,045	2,558	16,088
<i>Lainaaajia, joiden äidinkieli oli joku muu kieli.</i>										
Pääkirjasto	15	119	134	3	166	169	10	14	24	327
<i>Lainaaajia kaikkiaan.</i>										
Pääkirjasto	4,838	6,783	11,621	3,429	10,230	13,659	2,494	1,493	3,987	29,267
Kallion haarakirjasto	2,794	1,581	4,375	2,107	2,004	4,111	1,496	1,191	2,687	11,173
Töölön »	282	178	460	316	324	640	475	246	721	1,821
Vallilan »	599	98	697	337	140	477	312	179	491	1,665
Käpylän »	202	85	287	53	228	281	281	249	530	1,098
Pasilan »	153	67	220	61	88	149	68	55	123	492
Yhteensä	8,868	8,792	17,660	6,303	13,014	19,317	5,126	3,413	8,539	45,516

Vuonna 1931 oli lainaajien lukumäärä 41,145, joista 25,915:llä eli 63.0%:lla oli äidinkielenään suomi, jota vastoin 14,896:lla eli 36.2 %:lla oli äidinkielenään ruotsi ja 334:llä eli 0.8 %:lla joku muu kieli. Vastaavat, kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 63.9, 35.4 ja 0.7. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi siis tänäkin vuonna huomattavasti enemmän kuin ruotsin- ja muunkielisten lainaajain. Myöskin aikuisten ja nuorten lainaajien välisessä lainaussuhteessa kehitys kulki samaan suuntaan kuin useana edellisenä vuotena. Aikuisten lainaajien luku nousi nimittäin enemmän kuin kir-

jastoa käyttävien lasten ja nuorison. Edellisten prosenttiluku oli 81.2 (80.7 v. 1931) ja jälkimmäisten 18.8 (19.3 v. 1931). Ruumiillisen työntekijäin ja muiden lainaajien välinen suhde muuttui edellisten eduksi, edellisten prosenttiluvun ollessa 40.4 v. 1931 ja 41.0 v. 1932, kun taas jälkimmäisten prosenttiluku aleni 59.6:sta 59.0:ään. Tämä kahtena edellisenäkin vuotena havaittavissa oleva muutos aiheutuu vallitsevasta työttömyydestä. Aikuisten miesten ja naisten välinen lainaussuhde muuttui naisille edullisemmaksi, sillä heidän prosenttilukunsa nousi 52.2:een oltuaan 51.9 v. 1931, kun taas miesten prosenttiluku aleni 48.1:stä 47.3:aan. Tarkastettaessa lasten ja nuorison lainausta havaitaan tyttöjen lukumäärän nousseen enemmän kuin poikien. Edellisten prosenttiluku oli 40.0 (39.8 v. 1931) ja jälkimmäisten 60.0 (60.2 v. 1931).

Lukusalit. Pääkirjaston neljä lukusalia pidettiin yleisölle avoinna 357 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli yleisön käytettävänä 356, sanomalehtisali 357 ja lasten lukusali 343 päivää. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastojen aikuisten lukuhuoneet olivat avoinna 357 ja lasten lukuhuoneet 356 päivää. Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto oli yleisölle avoinna 357 päivää. Päivittäinen aukioloaika pysyi kaikissa lukusaleissa ja lukuhuoneissa entisellään. Lukusalikäyntien lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

	Opintosali.		Aikuisten lukusali.		Sanomalehtihuoneet.		Lasten lukusali.		Kaikkiaan.	
	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.
Pääkirjasto ..	34,615	30,621	68,366	66,693	306,122	291,626	80,076	64,612	489,179	453,552
Haarakirjasto .										
Kallion	—	—	44,419	40,780	264,544	240,612	79,832	64,281	388,795	345,673
Töölön	—	—	107,040	102,793	—	—	29,449	25,936	136,489	128,729
Vallilan	—	—	157,474	123,106	—	—	32,084	31,507	189,558	154,613
Käpylän	—	—	63,971	47,162	—	—	5,244	6,308	69,215	53,470
Pasilan	—	—	39,383	31,681	—	—	4,930	3,620	44,313	35,301
Perämiehenkadun lukuhuoneisto ..	—	—	—	—	—	—	—	—	158,457	151,640
Yhteensä	34,615	30,621	480,653	412,215	570,666	532,238	231,615	196,264	1,476,006	1,322,978

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli seuraava:

	1932.	1931.
Pääkirjasto	1,370	1,274
Kallion haarakirjasto	1,099	981
Töölön »	383	362
Vallilan »	531	435
Käpylän »	194	150
Pasilan »	124	99
Perämiehenkadun lukuhuoneisto	444	426
Yhteensä	4,145	3,727

Lukuhuoneistojen käytön lisääntyminen aiheutui vallitsevasta pulajasta ja työttömyydestä.

Ilmoitettu käyntimäärä pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston sanomalehtisaleissa, samoin kuin muiden haarakirjastojen lukuhuoneissa saatu

luku, ei ole täysin tarkka, syystä että käynnit on merkitty mekaanisin laskukojein.

Vuoden varrella ilmestyneistä aikakausi- ja sanomalehdistä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä seuraava määrä:

	Sanomalehtiä.		Aikakauslehtiä.	
	luku.	kpl.	luku.	kpl.
Pääkirjasto	58	80	300	361
Kallion haarakirjasto	36	46	103	137
Töölön »	20	25	45	50
Vallilan »	18	25	40	44
Käpylän »	16	21	39	39
Pasilan »	16	16	36	38
Perämiehenkadun lukuhuoneisto.....	16	26	35	37

Satuillat. Talven, kevään ja syksyn kuluessa järjestettiin pääkirjastossa 35 suomenkielistä ja 37 ruotsinkielistä sekä Kallion haarakirjastossa 25 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä satuiltaa lapsille.

Kirjavarasto. Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 189,867 nidosta. Vuoden varrella hankittiin ja luetteloiitiin 10,661 uutta nidosta, kun taas 2,825 kulunutta nidosta poistettiin luetteloista. Vuoden päättyessä luetteloitu kirjavarasto käsitti 197,703 nidosta, joista 102,826 eli 52.0 % oli suomenkielistä, 88,670 eli 44.9 % skandinavisista sekä 6,207 eli 3.1 % muunkielistä (saksalaista, englantilaista, ranskalaista ja virolaista) kirjallisuutta. Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1931 olivat: 51.5, 45.5 ja 3.0.

Kirjavarasto oli vuoden lopussa jakautuneena eri kirjallisuusosastoihin seuraavasti:

	Nidoksia	%
I. Uskontoa	6,351	3.2
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	17,463	8.8
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	10,354	5.2
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	79,930	40.4
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	22,035	11.2
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	11,309	5.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	11,554	5.9
VIII. Kielitiedettä	3,138	1.6
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatustiedettä, kirja- ja kirjastotiedettä, urheilua sekä muita ja sekalaisia aineita	11,800	6.0
X. Lukusaleihin ja lukuhuoneisiin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakauslehdet ja sanomalehdet y. m.)	23,769	12.0
Yhteensä	197,703	100.0

Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1931 olivat: 3.2, 8.7, 5.2, 41.1, 11.1, 5.7, 5.7, 1.6, 5.9 ja 11.8.

Pääkirjastoon ja eri haarakirjastoihin kirjavarasto jakautui seuraavasti.

	1932.		1931.	
	Nidoksia.	%.	Nidoksia.	%.
Pääkirjasto	117,768	59.6	113,059	59.5
Kallion haarakirjasto	47,441	24.0	45,718	24.1
Töölön »	13,734	6.9	13,250	7.0
Vallilan »	10,585	5.4	10,162	5.3
Käpylän »	5,687	2.9	5,433	2.9
Pasilan »	2,452	1.2	2,212	1.2
Perämiehenkadun lukuhuoneisto ..	36	0.02	33	0.02
	<hr/>		<hr/>	
Yhteensä	197,703	100.0	189,867	100.0

Kirjavarasto, jonka arvo kertomusvuoden alussa laskettiin 3,834,430 markaksi, arvioitiin vuoden lopussa 4,221,980 markaksi.

Kirjalahjoja ovat antaneet kirjastolle neiti S. Airila, professori H. Bergroth, taiteilija P. Blom, rouva S. Böök, eduskunnan kirjasto, rouva W. Enkvist, neiti O. v. Freymann, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, taiteilija H. Halm, rouva E. Heikel, filosofianmaisteri E. Iivanainen, pastori S. Ilmonen, hallitussihteeri E. Kahra, rouva I. Kokkonen, amanuessi E. Kytömaa, Lietuan pääkonsulaatti, filosofiantohtori O. Lundell, rehtorinrouva S. Länkelä, kenraali E. Löfström, amanuessi A. Nilsson, Portugalin Tukholmassa oleva lähetystö, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, Saksan Helsingissä oleva lähetystö, herra I. Schur, taideteosten-keräilijä G. Stenman, Tampereen kaupunginkirjasto, toimittaja A. Tollander, Uppsalan yliopiston kirjasto, valtioneuvoston julkaisuvarasto, neiti I. Wasastjerna ja herra G. M. Woellworth.

Kirjasto sai myös korvauksetta julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Deichmanin kirjasto (Oslo), Helsingin kauppiaitten kauppakoulu, Helsingin kaupunginhallitus, Helsingin kaupungin kirjainokoulu, Helsingin kaupungin tilastotoimisto, Helsingin raitiotie- ja omniibus osakeyhtiö, Helsingin säästöpankki, International Mark Twain Society, kansainvälisen sosialipoliittisen yhteistyön valtuuskunta (Tukholma), Kone- ja siltarakennus osakeyhtiö, koulumatkailutoimisto, Kunnallinen keskus- toimisto, neljästoista pohjoismainen raittiuskokous, Odensen keskuskirjasto, kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, Porin kaupunginkirjasto, posti- ja lennätinlaitos, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Suomen matkailijayhdistys, Suomen pankki, Suomen ruotsalainen osuustoimintaliitto, Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, Tampereen kaupungin hallitus, Tampereen kaupunginkirjasto, Osakeyhtiö F. Tilgmann, Tukholman kaupunginkirjasto, tullihallitus, Turun kaupunginhallitus, Turun kaupunginkirjasto, Uppsalan yliopiston kirjasto, Valtion alkoholiliike, valtion kirjastotoimisto, Viipurin kaupunginkirjasto ja World Peace Movement sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: Aikain vartija, Autoilija, Bank of Finland, Canadian viesti, Deutschland, East-West, Elanto, Elektroteknikern, Forstlig tidskrift, Försäkringstidskrift i Finland, Grafica, Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukauslehti, Henkinen työ, Hufvudstadsbladet, Hyvä paimen, Industritidningen, Kalastaja, Kevätkylvö, Kirjatyö — Bokarbete, Korsets seger, Köpmannen, Labor, Lasten lähetyslehti, Leipuri, Pohjantähti, Rauhaa kohti, Ristin voitto, Sosialinen aikakauskirja — Social tidskrift, Sparbanken, Suomen lähetys-

sanomia, Säästöpankki, Teollisuuslehti, Teosofi, The Christian Science Monitor, The Fur Farmer Magazine, Tidskrift utgiven av Stiftelsen för psykisk hälsa, Tuberkuloosilehti, Turisti — Turisten, Tähtilehti, Unitas, Uskon sanoma, Vapaa ylioppilas ja Vårtecken.

Kirjaston johtokunta jätti syksyllä kaupunginhallitukselle ehdotuksen kirjavaraston tarkastusta koskevien säännösten muuttamiseksi. Nykyisin voimassa olevan ohjesäännön mukaisesti on kaupunginvaltuuston valitseminen tarkastusmiesten toimitettava inventtaus joka viides vuosi samoin kuin kirjastonhoitajan vaihtuessaakin, ja kirjasto pidetään tarkastusaikana suljettuna. Kirjaston kehittyessä ja sen liikkeen huomattavasti laajentuessa ovat puheenalaiset määräykset osoittautuneet vanhentuneiksi ja käytännön kannalta hankaliksi. Kirjaston ulkopuolella toimivien henkilöiden, jotka eivät laisinkaan tai vain puutteellisesti tuntevat kirjaston varastot, laitoksessa vallitsevan työtavan ja teknillisten apuneuvojen käytön, on käynyt yhä vaikeammaksi suorittaa tehokkaasti kirjavaraston tarkastusta, ja yleisön taholta on ilmennyt tyytymättömyyttä, siitä, että kirjasto tarkastuksen takia on pitkäköön ajan ollut suljettuna. Kirjaston johtokunta ehdotti sen vuoksi, että inventtauksen vastedes suoritaisi yksinomaan kirjaston henkilökunta siten, että vuosittain noin viidesosa kirjavarastoa tarkastettaisiin, jolloin yleisön ei tarvitsisi olla eristettynä kirjastosta. Kaupunginhallitus, joka ei hyväksynyt esitystä, kehoitti kuitenkin johtokuntaa laatimaan uuden, julkisen tarkastuksen periaatteelle nojautuvan ehdotuksen.

Painosta julkaistiin vuonna 1931 kirjastoon hankitun suomenkielisen sekä virolaisen kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsinkielisen sekä tanskalaisen, norjalaisen, saksalaisen, englantilaisen ja ranskalaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1931. Aikomuksena oli julkaista suurehko luettelo, joka sisältäisi vuoden 1900 jälkeen kirjastoon hankitun suomenkielisen kirjallisuuden, mutta suunnitelmaa ei voitu toteuttaa, kun tarvittavaa määrärahaa ei myönnetty.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 115,044: 50 markkaan vastaten 72,289: 70 markkaa vuonna 1931. Tämä tuntuva lisäys johtui osaksi lainausliikkeen lisääntymisestä, osaksi siitä, että erääntyneiden kirjalainojen sakkomaksu kohosi vuoden alusta lukien 10 pennistä 30 penniin päivältä ja korkein sakkomäärä 5 markasta 10 markkaan. 60,059 tapauksessa velvoitettiin lainantajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 101,190: 75 markkaa, 1,177 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 2,367: 50 markasta, 511 ruotsinkielistä luetteloa 1,059: 65 markasta ja 1 vieraskielisen kirjallisuuden luettelo 2 markasta. Eräytyneistä vakuuksista kertyi 3,185 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 7,239: 60 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi sitäpaitsi 3,276: 05 markkaa. Säästöä edelliseltä vuodelta oli 14: 50 markkaa. Näillä varoilla ostettiin uutta kirjallisuutta ja lunastettiin aikaisemmin korvattuja kirjoja 3,279: 30 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1933 jäi täten 11: 25 markkaa.

Menot ¹⁾ ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetty määrärahat.

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,714,939: —	¹⁾ 1,686,695: 65
Vuokrat	131,000: —	127,250: —
Lämpö	69,900: —	59,238: 45
Valaistus	70,500: —	69,993: 95
Siivous	18,317: —	16,550: —
Vedenkulutus	3,200: —	2,032: 30
Puhtaanapito	18,500: —	12,937: —
Kalusto	17,800: —	15,486: 10
Sidonta- ja painatuskulut ²⁾	³⁾ 251,310: 10	251,304: 80
Tarverahat	20,000: —	18,351: 85
Kirjallisuus	⁴⁾ 441,882: 75	441,877: 70
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	2,757,348: 85	2,701,717: 80

Kirjoja sokeille ja Brage nimiset yhdistykset sekä Suomen työväen arkisto, joille kaupunginhallitus oli myöntänyt apurahoja yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi varatusta määrarahasta, olivat kertomusvuonna kirjastojohtokunnan valvonnan alaisina apurahojen käyttöön nähden. Saadut avustukset käytettiin tarkoituksenmukaisesti.

¹⁾ Todelliset menot ovat 1,593,644: 65 markkaa, vakinaisten viranhaltijoiden palkkoja kun vähennettiin kaikkiaan 93,051: — markalla, mikä määrä on kaupunginrahastoon pidätetty. — ²⁾ Määrarahasta on 208,884: — markkaa käytetty sidonta- ja 42,420: 80 markkaa painatuskuluihin. — ³⁾ Tähän sisältyy 1,310: 10 markkaa, jotka oli siirretty vuodelta 1931. — ⁴⁾ S:n 41,882: 75 markkaa.